

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ
КАФЕДРА ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ТА ПРИРОДНИЧИХ НАУК**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ
З ОСНОВАМИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

освітній ступінь	бакалавр
галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
спеціальність	014 Середня освіта
предметна спеціальність	014.05 Біологія та здоров'я людини
освітня програма	Середня освітня: біологія та здоров'я людини
тип дисципліни	обов'язкова

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

Граматик Н.В.
(Піс, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

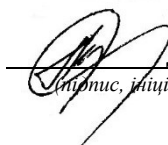
кафедрою технологічної освіти та
природничих наук
протокол № 1 від 29.08.2023

завідувачка кафедри Федорова О.В.

ПОГОДЖЕНО:

Голова ради з якості вищої освіти

факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності

Драгієва Л.В.
(Піс, ініціали, прізвище)

Розробники програми:

Мондич О.В., кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри технологічної освіти та природничих наук

Рецензенти програми:

Федорова О.В., кандидат фізико-математичних наук,
доцент, завідувачка кафедри технологічної освіти та
природничих наук ІДГУ.

Баштовенко О.А., кандидат біологічних наук, доцент
завідувачка кафедри фізичного виховання, спорту та
здоров'я людини ІДГУ.

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів: 3	Лекції:	
	22	4
Змістових модулів: 3	Семінарські заняття:	
	22	4
	Лабораторні заняття	
	-	-
Загальна кількість годин: 90	Консультації:	
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 1	-	-
Семестр: 1	Індивідуальні заняття:	
Тижневе навантаження (год.): - аудиторне: 3 - самостійна робота: 3	-	-
Форма підсумкового контролю: залік	Самостійна робота:	
Мова навчання: українська	46	82

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення навчальної дисципліни: є біологія як наука та навчальний предмет, її термінологічний апарат, особливості системи вищої освіти України та своєрідність професійної діяльності вчителя біології та здоров'я людини закладу загальної середньої освіти.

Метою вивчення дисципліни є: формування уявлення про історичне становлення біології як науки; ознайомлення з особливостями підготовки майбутнього фахівця в ЗВО, різновидами навчальних занять, особливостями самостійної та наукової роботи здобувачів вищої освіти; розуміння майбутніми фахівцями сутності та особливостей реалізації завдань природничої, соціальної і здоров'язбережувальної освітніх галузей Державного стандарту базової середньої освіти відповідно до ключових ідей концепції НУШ.

Навчальна дисципліна «Вступ до спеціальності з основами наукових досліджень» є пропедевтичним курсом циклу професійної підготовки фахівця, який спрямований на те, щоб допомогти першокурснику адаптуватися до навчання у закладі вищої освіти, визначити особистісну освітню траєкторію становлення майбутнього фахівця.

Міждисциплінарні зв'язки: «Філософія».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Середня освіта: біологія та здоров'я людини».

Інформація про компетентності та програмні результати навчання за дисципліною

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК 2.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство.	ПРН 1. ПРН 2. ПРН 5.	Знати наукові та культурні досягнення світової цивілізації, виявляти громадянську позицію щодо територіальної цілісності та демократичного устрою України, дотримання прав людини та опанування загальнолюдських цінностей. Вміти інтегрувати аксіологічний аспект гуманітарних наук у площину професійної діяльності для розв'язання актуальних проблем світоглядно-мотиваційного виміру сучасної освіти. Розуміти трансдисциплінарність сучасного наукового знання; вміти використовувати зв'язки суміжних галузей для формування цілісної природничо-наукової картини світу.
ЗК 3.	Здатність учитися та оволодівати сучасними знаннями, критично оцінювати соціальні події і явища, прогнозування освітнього процесу.	ПРН 3. ПРН 6.	Володіти науково-педагогічним стилем мислення і корпоративною культурою, критично використовувати світоглядні теорії із дотриманням принципів доброчесності та визнанням авторських прав при розв'язанні соціально-педагогічних і фахових завдань. Застосовувати знання з сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для вирішення професійних, освітніх і наукових завдань.
ЗК 4.	Здатність до партнерської взаємодії у професійній діяльності із дотриманням морально-етичних і правових норм, принципів академічної доброчесності.	ПРН 4.	Знати етичні норми педагогічної діяльності, принципи толерантності, діалогу й співробітництва, цінувати й поважати різноманіття та мультикультурність світу.
ЗК 9.	Здатність працювати в команді та автономно, ефективно комунікувати у полікультурному та трансграничному просторі.	ПРН 8.	Вміти діяти автономно та брати відповідальність за результат, працювати в команді, керуючись національними та світовими цінностями.
ЗК 10	Здатність ініціювати педагогічні новачі, планувати та управляти часом.	ПРН 9.	Виявляти здатність до оригінальності та інноваційності в проектуванні траєкторії особистісного та професійного розвитку.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності			
ФК 1.	Знання і розуміння предметної області, усвідомлення сутності професійної діяльності.	ПРН 10. ПРН 14. ПРН 16.	Знати основні історичні етапи предметної області та хронологію виникнення основних біологічних понять і теорій, розуміти їх роль у формуванні природничо-наукової картини світу та підтриманні сталості розвитку суспільства. Знати нормативно-правове забезпечення освітнього процесу вивчення природничої, соціальної і здоров'язбережувальної освітніх галузей адаптаційного та базового предметного циклів навчання базової середньої освіти. Здатний вчитися упродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набути під час навчання кваліфікацію.
ФК 2.	Здатність володіти понятійно-термінологічним апаратом, що використовується в біології та на межі предметних галузей, оперувати законами, концепціями, вченнями і теоріями біології, здоров'я людини, критично аналізувати досягнення біологічних наук, виявляти їх роль у забезпеченні сталого регіонального розвитку та людства, дотримуватися принципів науковості та інтеграції при трансляції біологічних та здоров'яцентрованих знань у площину предметної діяльності.	ПРН 11.	Знати біологічну термінологію, загальну структуру біологічної науки на основі взаємозв'язку основних її галузей для пояснення будови й функціональних особливостей організмів на різних рівнях організації живого, їхню взаємодію, взаємозв'язки, походження, класифікацію, значення, використання та поширення.
ФК 17.	Здатність розуміти й реалізовувати стратегію сталого розвитку людства у процесі професійної діяльності.	ПРН 30.	Знати теоретично-концептуальні та науково-прикладні засади сталого розвитку, розкривати сутність взаємозв'язків та залежностей між природним середовищем і людиною з позиції ноосферної педагогіки.

Матриця відповідності компетентностей результатам навчання за дисципліною

Шифр компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
ЗК 2.	ПРН 1	ПРН 2 ПРН 5		
ЗК 3.		ПРН 3 ПРН 6		
ЗК 4.	ПРН 4			
ЗК 9.				ПРН 8
ЗК 10.			ПРН 9	
ФК 1.	ПРН 10 ПРН 14			ПРН 16
ФК 2.	ПРН 11			
ФК 17.	ПРН 30			

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви змістових модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)						Кількість годин (заочна форма навчання)					
		Аудиторні	Лекції	Семинарські	Лабораторні	Консультації	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семинарські	Лабораторні	Консультації	Самостійна робота
Змістовий модуль I. Історія розвитку біології як науки													
1.	Становлення науково-біологічного знання.	4	2	2			3						6
2.	Біологія в системі сучасних наук.	4	2	2			3						6
3.	Світоглядно-методологічні концепції біологічної науки.	4	2	2			4						7
Змістовий модуль II. Педагогічні орієнтири у формуванні креативної особистості майбутнього вчителя													
4.	Професійно-педагогічна діяльність учителя сучасної школи.	4	2	2			4	2	2				7
5.	Професійно-особистісні якості сучасного вчителя природничої, соціальної і здоров'язбережувальної освітніх галузей НУШ	4	2	2			4						7
6.	Студент як об'єкт і суб'єкт навчання у закладі вищої освіти.	4	2	2			4						7
7.	Особливості організації освітнього процесу у вищій школі.	4	2	2			4	2		2			7
Змістовий модуль III. Теоретико-методологічні засади наукових досліджень													
8.	Технологія наукової діяльності.	4	2	2			4						7
9.	Методологія науково-дослідницької діяльності.	4	2	2			4	2	2				7
10.	Інформаційне забезпечення науково-педагогічних досліджень.	4	2	2			4						7
11.	Наукова організація дослідницької роботи студентів	4	2	2			4	2		2			10
	Проміжний контроль						4						4
	Разом:	44	22	22			46	8	4	4			82

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Змістовий модуль I. Історія розвитку біології як науки

Тема 1. Становлення науково-біологічного знання

Система біологічних наук, їх зв'язок з іншими науками. Етапи розвитку біології (уявлення про живий світ у доісторичний період; біологічні знання у давні часи; біологія у Середні віки; доба Відродження; нова та найновіша історія біології).

Біологія у XXI сторіччі: реальні досягнення та перспективи розвитку. Міжнародні дослідницькі та природоохоронні проекти.

Тема 2. Біологія в системі сучасних наук

Взаємозв'язок біології з природничими та гуманітарними науками.

Поняття наукового методу. Предмет біологічної науки. Загальнонаукові методи, що застосовуються у біології. Емпіричні та теоретичні методи у науці. Експеримент, його типи та особливості як фундаментального методу науки. Значення аналізу даних та їх статистичної обробки у біологічних дослідженнях.

Тема 3. Світоглядно-методологічні концепції біологічної науки

Головні теорії, закони та закономірності біології.

Клітинна теорія (Т. Шванн, Т. Шлейден); Теорія еволюції (Ч. Дарвін); Теорія природного добору (Ч. Дарвін); Хромосомна теорія спадковості (Т. Морган); Теорія антропогенезу (Ф. Енгельс).

Біогенетичний закон (Ф. Мюллер, Е. Геккель); Закон зародкової подібності (К. Бер); Закони спадковості (Г. Мендель); Закон розщеплення, Закон незалежного успадкування, Закон гомологічних рядів (М.І. Вавилов); Закон генетичної рівноваги у популяціях (Г. Харді, В. Вайнберг); Закон мінімуму (Ю. Лібіх); Закон біогенної міграції атомів (В.І. Вернадський).

Закономірності (симетрія, полярність, циклічність, детермінація, мінливість, спадковість, пристосованість, зональність).

Становлення та розвиток біологічної термінології.

Змістовий модуль II.

Педагогічні орієнтири у формуванні креативної особистості майбутнього вчителя

Тема 4. Професійно-педагогічна діяльність учителя сучасної школи

Виникнення та розвиток педагогічної професії. Видатні українські педагоги. Соціальна цінність роботи вчителя. Особливості педагогічної професії. Система педагогічної праці.

Професійна компетентність сучасного вчителя біології та основ здоров'я, творчий характер його діяльності, шляхи оволодіння педагогічною майстерністю.

Базова школа – основне місце професійної діяльності майбутнього вчителя біології та основ здоров'я. Правовий статус педагогічного працівника: права і обов'язки. Нормативно-правове забезпечення освітньо-виховного процесу вивчення біології та основ здоров'я в закладі загальної середньої освіти.

Тема 5. Професійно-особистісні якості сучасного вчителя природничої, соціальної і здоров'язбережувальної

Новий учитель НУШ. Формула професійного успіху.

Педагогічне покликання і здібності до педагогічної діяльності: пізнавальні здібності, конструктивні здібності, комунікативність, перцептивні здібності, динамізм особистості, емоційна стабільність, оптимістичне прогнозування, креативність, організаційні здібності.

Педагогічна етика і професійний такт учителя. Морально-вольові риси сучасного вчителя. Культура мовлення і мислення вчителя. Естетика педагогічної діяльності вчителя. Комунікабельність у структурі професійної компетентності педагога. Індивідуальний стиль педагогічного спілкування.

Поняття професійного самовиховання, його роль у становленні особистості майбутнього педагога.

Шлях до оволодіння педагогічною майстерністю. Педагоги-новатори як майстри своєї справи. Використання освітніх технологій як педагогічна творчість вчителя. Сфери прояву педагогічної творчості.

Тема 6. Студент як об'єкт і суб'єкт навчання у закладі вищої освіти

Система вищої педагогічної освіти в Україні, її організаційна основа і структура. Освітні рівні: «молодший бакалавр», «бакалавр», «магістр», «доктор філософії».

Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту». Завдання вищої педагогічної школи в Україні. Професійний стандарт вчителя ЗЗСО.

Адаптація студентів у вузі. Індивідуалізація, інтеграція, професійна ідентифікація та самопрезентація студента. Умови успішного навчання студентів. Студентське самоврядування.

Організаційні основи і структура закладу вищої освіти. Права і обов'язки студентів. Нормативно-правова база забезпечення освітнього процесу ІДГУ.

Тема 7. Особливості організації освітнього процесу у вищій школі

Основні нормативні документи підготовки вчителя біології та основ здоров'я (освітньо-професійна програма, навчальний план, індивідуальний навчальний план студента, робоча навчальна програма, навчально-методичне забезпечення).

Форми навчання у закладі вищої освіти: денна (очна), вечірня, заочна, дистанційна, екстернатна. Форми організації навчального процесу: навчальні заняття (лекція, семінарське, практичне, лабораторне, індивідуальне заняття, консультація), самостійна робота, практична підготовка, контрольні заходи (залік, екзамен). Кредитний підхід до організації навчального процесу.

Науково-дослідна робота студентів закладів вищої освіти (проблемні групи, предметно-тематичні тижні, курсові роботи, виступ на конференції).

Організація самостійної роботи студентів та її значення. Структура самостійної роботи.

Система контролю та оцінювання знань, умінь і навичок студентів. Міжсесійний і підсумковий контроль. Умови ефективного підготовки. Підсумкова атестація студентів. Саморозвиток та саморегуляція студента.

Змістовий модуль III.

Теоретико-методологічні засади наукових досліджень

Тема 8. Технологія наукової діяльності

Основні завдання наукових досліджень у педагогіці. Види наукової діяльності та їх характеристика. Суб'єкти наукової діяльності. Форми викладу результатів наукових досліджень. Елементи наукового дослідження. Основи методики планування наукового дослідження. Мова та стиль наукового дослідження.

Тема 9. Методологія науково-дослідницької діяльності

Методологія науково-дослідницької діяльності (поняття, принципи та функції методології педагогічного дослідження). Класифікація об'єктів наукового дослідження. Характеристика методів науково-педагогічних досліджень:

Теоретичні методи наукового дослідження (абстрагування; аналіз і синтез; індукція і дедукція; методи моделювання, порівняння, узагальнення; ідеалізація та формалізація; метод екстраполяції).

Емпіричні методи наукового дослідження (спостереження; вивчення і узагальнення педагогічного досвіду; вимірювання як метод дослідження; вивчення документації та результатів педагогічної діяльності; експеримент).

Методи опитування (бесіда; інтерв'ю; анкетування; тестування). Соціометрія як метод дослідження міжособистісних відносин в групі.

Педагогічний експеримент (особливості, структура, етапи педагогічного експерименту, статистична обробка результатів педагогічного дослідження).

Тема 10. Інформаційне забезпечення науково-педагогічних досліджень

Поняття та класифікація інформаційного забезпечення наукових досліджень Наукова комунікація. Наукові джерела, їх види та призначення. Методика пошуку літературних джерел. Робота з літературними джерелами, бібліографічними виданнями, картотеками, каталогами. Системи пошуку наукової інформації.

Фіксація інформації. Виписки, складання плану, схем, таблиць, графіків, тез. Оформлення посилань на використані джерела. Оформлення бібліографічного списку.

Етика педагогічного дослідження. Академічна доброчесність (антиплагіат). Положення про академічну доброчесність ІДГУ.

Тема 11. Наукова організація дослідницької роботи студентів

Наукова робота як складова самостійної роботи. Культура навчальної праці студентів – майбутніх вчителів. Раціональний взаємозв'язок аудиторної і самостійної роботи студентів.

Структура, зміст та форми науково-дослідницької діяльності студентів. Організація роботи студентського наукового гуртка, проблемної групи. Керівництво, планування та облік науково-дослідницької роботи студентів.

Анотація. Тези наукової доповіді. Реферат. Рецензія. Наукова стаття. Її структурні елементи. Наукова монографія. Курсова робота: загальна характеристика, послідовність, виконання та оформлення.

5.2. Тематика семінарських занять

Тема 1. Становлення науково-біологічного знання.

Тема 2. Місце біології в системі сучасних наук.

Тема 3. Світоглядно-методологічні концепції біологічної науки.

Тема 4. Професійно-педагогічна діяльність учителя сучасної школи.

Тема 5. Професійно-особистісні якості сучасного вчителя біології та основ здоров'я.

Тема 6. Студент як об'єкт і суб'єкт навчання у закладі вищої освіти.

Тема 7. Особливості організації освітнього процесу у вищій школі.

Тема 8. Технологія наукової діяльності.

Тема 9. Методологія науково-дослідницької діяльності.

Тема 10. Інформаційне забезпечення науково-педагогічних досліджень.

Тема 11. Наукова організація дослідницької роботи студентів.

5.3. Організація самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань з дисципліни:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу з використанням конспекту лекцій, підручника, довідкової літератури;
- підготовка до семінарських занять;
- вивчення окремих питань, що винесені на самостійне опрацювання;
- підготовка і написання доповідей;
- підготовка презентацій;
- участь студентів у науково-дослідній роботі (написання тез, виступ з доповіддю на студентській конференції);
- виконання творчих завдань;
- підготовка студентів до проведення поміжного (модульного) контролю.

№ з/п	Вид роботи	К-ть годин		Форми звітності
		денна	заочна	
1	Опрацювання лекційного матеріалу	5	14	опорний конспект
2	Підготовка до семінарських занять	10	14	конспект, усна доповідь
3	Опрацювання тем, винесених на самостійну підготовку	4	20	конспект, усна доповідь, тестові завдання, на платформі MOODL
4	Підготовка і написання рефератів (доповідей)	7	10	реферат (доповідь)
5	Підготовка презентацій	5	6	презентація
6	Участь у науково-дослідній роботі (написання тез, виступ з доповіддю на студентській конференції)	7	10	тези доповіді, сертифікат учасника конференції
7	Виконання творчого завдання	4	10	презентація результатів
8	Підготовка до модульного (проміжного) контролю	4	4	модульна контрольна робота
Всього:		46	82	

Тематика ІНДЗ

Підготувати та презентувати доповідь; Написати реферат та оформити згідно з вимогами до написання певного типу робіт (титольний аркуш, зміст, вступ, висновки та список літератури (мінімум 15 найменувань)) до теми за вибором:

1. Нові професійні ролі і завдання вчителя біології в контексті Концепції «Нова українська школа».
2. Вчитель Нової української школи: вектори професійного розвитку.
3. Головна ідея Нової української школи.
4. Внесок наукової діяльності Національної Академії наук України в розвиток світової культури.
5. Біологічні дослідження в Україні в XIX – XX століттях.
6. Сучасні пріоритети розвитку біологічної науки в Україні.
7. Інформація та її роль у науковій діяльності.
8. Роль особистості науковця у проведенні досліджень.
9. Значення експериментальних досліджень в науковому пізнанні.
10. Система науково-дослідної роботи здобувачів освіти в університеті.
11. Методика накопичення фактів з педагогічної практики.
12. Способи збору інформації та методика її зберігання.
13. Роль спостереження у вирішенні дослідницьких завдань.
14. Особливості організації експериментального педагогічного дослідження.
15. Розробка понятійного апарату наукового дослідження з біології.
16. Роль діалектики у науковому пізнанні.
17. Інтерактивний та дедуктивний методи дослідження.

18. Педагогічна культура вчителя біології та основ здоров'я.
19. Зміст професійної діяльності вчителя біології та основ здоров'я.
20. Культура особистості дослідника.
21. Етична поведінка в науці.
22. Поняття плагіату та його різновиди.
23. Система запобігання та виявлення академічного плагіату.
24. Плагіат в закладах загальної середньої освіти в Україні.
25. Бар'єри в процесі спілкування вчителя з учнями.
26. Соціальне значення педагогічної професії.
27. Професійна компетентність вчителя, її структура.
28. Педагогічна майстерність.
29. Проблеми сучасної освіти і її реформування.
30. Сутність і зміст етики педагогічної діяльності.

Індивідуальне завдання є обов'язковим для виконання та окрім завдання визначених до кожної теми передбачає написання реферату на одну із запропонованих тем. Разом з тим здобувач освіти може запропонувати свою тему у відповідності до особистих науково-дослідних інтересів та погодити її з викладачем

Окрім цього, замість написання реферату можуть бути зараховано прослуховування курсів і у відповідності до тема навчальної дисципліни на платформах EdEra, Prometheus та інших. Зарахування відбувається за наявності сертифікату про успішне проходження курсу.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

6.1. Форми поточного контролю: усне опитування

6.2. Форми проміжного контролю: модульна контрольна робота (проводиться у тестовій формі).

Приклад тестового завдання:

Сфера людської діяльності, основною метою якої є вироблення й використання об'єктивних знань про дійсність: а) пізнання; б) діяльність; в) наука; г) практика

6.3. Форми підсумкового контролю: залік

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Діагностичний розділ визначає диференційований та об'єктивний облік результатів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти і включає в себе:

- контроль засвоєння теоретичних знань (опитування на семінарських заняттях);
- застосування отриманих знань при вирішенні практичних завдань (лабораторні заняття);
- контроль самостійної роботи студентів (виконання самостійних завдань, виконання ІНДЗ);
- виконання тестових завдань проміжного (модульного) контролю знань здобувачів.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та критерії оцінювання знань студентів.

Оцінювання знань студентів відбувається відповідно до «Положення про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти в умовах ЄКТС в ІДГУ» із урахуванням вагових коефіцієнтів:

http://idgu.edu.ua/wpcontent/uploads/2020/09/polozhennja_pro_porjadok_ocinjuvannja_rivnja_navchalnyh_dosjahren_zi_zminamy-vid-28.08.2020-protokol-1.pdf

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях, виконання ІНДЗ, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом.0,7	30 балів (модульна контрольна робота)
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (модульна контрольна робота)

Шкала та схема формування підсумкової оцінки Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою:

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	зараховано
89-70	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Досягнення студентів на семінарських заняттях, а також виконання індивідуальної та самостійної видів робіт оцінюються за шкалою від «0» до «5».

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обгрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обгрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обгрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів	Критерії оцінювання
Написання інформаційних повідомлень, підготовка доповіді, створення презентації доповіді.	5	Самостійність, оригінальність, логічність і інформаційність повідомлень, доповідей, презентаційний супровід доповіді; послідовність викладення матеріалу, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу, якість оформлення презентації, відповідність змісту доповіді студента за матеріалами дослідження та оригінальність візуального представлення.
Підготовка реферату.	5	<p><u>Новизна змісту:</u></p> <p>а) самостійність у формулювання нового аспекту відомої проблеми, встановленні нових зв'язків (міжпредметних, внутрішньо-предметних, інтеграційних);</p> <p>б) уміння працювати з дослідженнями, аналітичною літературою, систематизувати й структурувати матеріал;</p> <p>в) наявність авторської позиції, самостійність оцінок і суджень.</p> <p><u>Ступінь розкриття сутності питання:</u></p> <p>а) відповідність плану й змісту реферату його темі;</p> <p>б) повнота й глибина знань з теми;</p> <p>в) обґрунтованість способів і методів роботи з матеріалом;</p> <p>г) уміння узагальнювати, робити висновки, зіставляти різні точки зору по одному питанню (проблемі).</p> <p><u>Оцінка використаної літератури: чи розглянуті найбільш відомі роботи з теми дослідження (у т.ч. журнальні публікації останніх років, останні статистичні дані тощо).</u></p> <p><u>Дотримання вимог до оформлення:</u></p> <p>а) правильність оформлення посилання на використану літературу, список літератури;</p> <p>б) оцінка грамотності й культури викладу, володіння термінологією;</p> <p>в) дотримання вимог до обсягу реферату.</p> <p>г) дотримання вимог щодо академічної доброчесності.</p>
Складання анотацій на фахові наукові публікації.	5	Інформативність і змістовність, оригінальність, чіткість, логічність і зв'язність викладу, компактність. Вміння здобувача вищої освіти стисло визначати ключові позиції, які викладені автором у статті.

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульний контроль здійснюється в формі тестування на платформі MOODL. Максимальна кількість балів за відповідь на 1 тестове питання складає 1 бал.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Для окремих тем за потребою застосовується комп'ютерна техніка з метою демонстрації презентацій, слайдів.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

8.1. Основні джерела:

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених : кол. моногр. / за заг. ред. Н.Г. Сорокіної, А.Є. Артюхова, І.О. Дегтярьової. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 170 с.
2. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. Політики» ; за заг. ред. Т.В. Фінікова, А.Є. Артюхова. К.; Таксон, 2016. 234 с.
3. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень: Підручник. К. : АБУ, 2002. 480 с.
4. Більська О.В. Бути вчителем : навч.-методич. посібник з курсу «Вступ до спеціальності». Вінниця : ТД «Едельвейс», 2012.
5. Боголюбов В.М. Стратегія сталого розвитку: Підручник / [В.М.Боголюбов, М.О. Клименко, Мельник Л.Г., О.О. Ракоїд]. За редакцією професора В.М.Боголюбова і. – К. : ВЦ НУБПУ, 2018. 446 с.
6. Висоцька О.Є. Освіта для сталого розвитку [Текст] : науково-методичний посібник / О.Є. Висоцька. – Дніпропетровськ : Роял Принт, 2011. 200 с.
7. Вища освіта в Україні : Навч. посіб. / за заг. ред. В.Г. Кременя, С.М. Ніколаєнка – К. : Знання, 2005. 327 с.
8. Гірник, А.М. Основи конфліктології : навч. посіб. для студентів ВНЗ. Київ, 2010.
9. Грицай Н.Б. Теорія і практика методичної підготовки майбутніх вчителів біології. – Рівне: О. Зень, 2016. 440 с.
10. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / С.У. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. 376 с.
11. Жилияєв І.Б., Ковтунець В.В., Сьомкін М.В. Вища освіта України: стан та проблеми / І.Б. Жилияєв, В.В. Ковтунець, М.В. Сьомкін. К., 2015. 96 с.
12. Історія науки й техніки : навч. посіб. / Р.В. Гула, І.Г. Передерій, О.В. Вітринська, Л.Б. Гаращенко. – К. : «Каравела», 2020. 240 с.
13. Коломієць В.О. Як виконувати курсову роботу : Метод. посібник для студентів вищих педагог. навч. закладів. К. : Вища школа, 2003. 69 с.
14. Кайдалова Л.Г., Щокіна Н.Б., Вахрушева Т.Ю. Педагогічна майстерність викладача : Навчальний посібник, Х. : Вид-во НФаУ, 2009. 140 с.
15. Краус Н.М. Методологія та організація наукових досліджень : навч.- метод. посібн. Полтава : Оріяна, 2012. 180 с.
16. Крушельницька О.В. Методологія і організація наукових досліджень : Навч. посібн. К. : Кондор, 2003. 192 с.
17. Кушнарєнко Н.М. Наукова обробка документів: Підручник / Н.М. Кушнарєнко, В.К. Удалова; За ред. Надольного І.Ф. – К. : Вікар, 2003. 328 с.
18. Лисенко В.П., Рідей Н.М., Зазимко О.В. Організація навчально-виховного процесу в університетах дослідницького типу : монографія / за заг. ред. акад. Д.О. Мельничука. К. : Видавничий центр НУБіП України, 2012. 612 с.
19. Ладанюк А.П. Методологія наукових досліджень: Навч. посіб. / А.П. Ладанюк, Л.О. Власенко, В.Д. Кишенько. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2018. 353 с.
20. Лузан П.Г., Сопівник І.В., Виговська С.В. Основи науково-педагогічних досліджень / П.Г. Лузан, І.В. Сопівник, С.В. Виговська : навчально-методичний посібник. К. : 2010 219 с.
21. Мазоха Д.С. На шляху до педагогічної професії (Вступ до спеціальності) : навч. посіб. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. 168 с.
22. Медвідь В.Ю., Данько Ю.І., Коблянська І.І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с.
23. Мокін Б.І. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2014.

24. Оліяр М.П., Русин Г.А., Червінська І.Б. Основи науково-педагогічних досліджень (модульно-рейтинговий підхід) : навчально-методичний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів / М.П. Оліяр, Г.А. Русин, І.Б. Червінська. – Івано-Франківськ : НАІР, 2013. 214 с.
25. Палеха, Ю.І., Леміш Н.О. Основи науково-дослідної роботи : Навч. посібник К. : Видавництво Ліра-К, 2017.
26. Підласий І.П. Продуктивний педагог. – Харків. : Вид. група «Основа», 2010. 360 с.
27. Сидорович М.М. Сидорович Є.С. Основні концепції і теорії біології: історія становлення та розвитку: навчальний посібник для студентів біологічних і педагогічних спеціальностей / М.М. Сидорович, Є.С. Сидорович. – 2-е вид. допов. і виправ. – Херсон : ФОП Вишемирський В.С., 2020. 206 с.
28. Технологія самостійної навчально-наукової роботи студентів / О.Кіліченко, Л.Степанова, О.Ткачук, В.Хрущ, О.Хрущ. Методичні матеріали. – Івано-Франківськ : Плай, 2003. 88 с.
29. Фіцула М.М. Вступ до педагогічної професії: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – Вид. 3-тє, перероб. і доп. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2009. 168 с.
30. Я – студент : навч. посіб. / [Огнев'юк В. О., Жильцов О. Б., Караман С. О., та ін.; за заг. ред. Огнев'юка В. О.]. – 2- ге вид., доопр. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. 224 с.
31. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічні посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Уведено вперше; чинний від 2016-07-01]. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с. (Інформація та документація). – 3 внесеними поправками.

8.2. Допоміжні джерела:

1. Березовська Л.І. Самовиховання та саморегуляція особистості. Навчальний посібник / Л.І. Березовська. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2011. 168 с.
2. Болюбаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти : Навч. посібник для слухачів закладів підвищення кваліфікації системи вищої освіти / Я.Я. Болюбаш. – К. : ВВП «КОМПАС», 1997. 64 с.
3. Винник В. 100 порад : як отримати задоволення від роботи і уникнути емоційного вигорання. К. : Літера ЛТД, 2010. 174 с.
4. Волкова Н. П. Професійно-педагогічна комунікація : навч. посіб. К. : ВЦ «Академія», 2006. 256 с.
5. Вступ до спеціальності: методичні рекомендації до навчальної дисципліни для студентів І курсу факультету психології та соціальної роботи спеціальності 013 Педагогічна освіта / уклад. : Л.О. Дубровська, В.Л. Дубровський. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. 150 с.
6. Гриньова В. Аксіологічний підхід до проблеми педагогічної культури майбутнього вчителя // Шлях освіти. 2002. № 6. С. 2–6.
7. Гукалова І.В., Омельченко Н.В. Вступ до фаху. Методичні рекомендації для проведення практичних і семінарських занять для студентів спеціальностей 106 Географія, 103 Науки про Землю, 014.07 Середня освіта (Географія) денної та заочної форм навчання / І.В. Гукалова, Н.В. Омельченко. – Херсон : вид-во ПП. Вишемирський В.С., 2017. 48 с.
8. Задорожна-Княгницька Л.В. Загальні основи педагогіки : навч. посіб. для здоб. вищої освіти за освітнім ступенем «Бакалавр» спец. 013 «Початкова освіта» / Л.В. Задорожна-Княгницька, І. Б. Тимофєєва. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 192 с.
9. Михайличенко О.В. Історія науки і техніки: Навчальний посібник / О.В. Михайличенко [Текст з іл.] – Суми : СумДПУ, 2013. 346 с.

10. Науково-дослідна робота студента в системі навчального процесу : навчально-методичний посібник для студентів-істориків / О.М. Лебеденко, Н.О. Гончарова. Ізмаїл : ІДГУ, 2011. 104 с.
11. Педагогічна майстерність : хрестоматія: навч. посіб. [для студ. ВПНЗ] / [За ред. І.А. Зязюна]. К. : Вища школа, 2006. 606 с.
12. Садкіна В.І. Навчаємо з радістю. Маленькі секрети учительського успіху. – Харків. : Вид. група «Основа», 2015. 112 с.
13. Технологія наукових досліджень. Харків : Інжек, 2005. 58 с.
14. Філіпченко А.С. Основи наукових досліджень : конспект лекцій. Київ : Академвидав, 2004. 207 с.
15. Чупріна Н.В. Методологія сучасних наукових досліджень : навч. посібн. для студ. вищ. навч. закл. К. : КНУТД, 2009. 246 с.
16. Юринець В.Є. Методологія наукових досліджень : навч. посібн. Львів : ЛНУ, 2011. 179 с.

8.3. Інтернет-ресурси:

www.mon.gov.ua – Міністерство освіти і науки України

<http://naps.gov.ua/> Національна академія педагогічних наук України

<http://www.imzo.gov.ua> Інститут модернізації змісту освіти

Нормативно-правова база (біологія) <http://www.soippo.edu.ua/index.php/46-uncategorised/379-2013-05-13-13-30-06>

<http://www.biology.org.ua> Висвітлення сучасного стану біологічної науки та освіти в Україні

<http://pedpresa.ua/> Педагогічна преса

<http://www.uroki.net/docxim.htm> Вчителю біології

<http://www.noosfera.org.ua/> Ноосфера

<https://naurok.com.ua/> Сайт «На урок»

<http://idgu.edu.ua/documents> Положення про організацію освітнього процесу в ІДГУ

<http://idgu.edu.ua/documents> Положення про студентське товариство ІДГУ

<http://idgu.edu.ua/documents> Положення про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС

<http://idgu.edu.ua/documents> Положення про порядок проведення практичної підготовки здобувачів вищої освіти Ізмаїльського державного гуманітарного університету

<http://idgu.edu.ua/documents> Положення про організацію самостійної та індивідуально-консультаційної роботи ІДГУ

<http://idgu.edu.ua/documents> Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату (зі змінами)